

דנ"פ 6807/14 - רחל סופר נגד ארז איתן, עו"ד, כונס הנכסים הרשמי

בבית המשפט העליון

דנ"פ 6807/14 - א'

לפני: כבוד המשנה לנשיא מ' נאור

רחל סופר

המבקשת:

נגד

1. ארז איתן, עו"ד
2. כונס הנכסים הרשמי

המשיבים:

בקשה לדיון נוסף על פסק דינו של בית המשפט העליון
ב-ע"פ 2595/13 מיום 29.9.2014 שניתן על ידי כבוד
הנשיא א' גרוניס וכבוד השופטים נ' הנדל וצ' זילברטל;
בקשה לעיכוב ביצוע

עו"ד אורן בן

בשם המבקשת:

החלטה

לפניי בקשה לדיון נוסף בפסק דינו של בית המשפט העליון בע"פ 2595/13. בפסק הדין נדחה בעיקרו ערעורה של המבקשת על החלטתו של בית המשפט המחוזי לפי פקודת בזיון בית משפט, אך הקנס שהוטל עליה לשלם הופחת, ומשך המאסר שיהיה עליה לרצות אם לא תשלם את הקנס - קוצר (הנשיא א' גרוניס, בהסכמת השופטים נ' הנדל וצ' זילברטל). בד בבד עם הבקשה לדיון נוסף, הוגשה בקשה לעיכוב ביצוע.

רקע

עמוד 1

1. נגד המבקשת נפתח הליך פשיטת רגל בבית המשפט המחוזי תל-אביב-יפו. במסגרת הליך זה, הכריז בית המשפט המחוזי על המבקשת פושטת רגל, וקבע שעליה לשלם לקופת פשיטת הרגל סכום של 15,000 ש"ח בכל חודש (להלן: צו התשלומים). המשיב 1 מונה לנאמן על נכסי המבקשת.
2. ביום 3.1.2012, ולאחר שלא שולמו הסכומים הראשונים שנדרשה המבקשת לשלם לפי צו התשלומים, הגיש הנאמן לבית המשפט המחוזי בקשה לפי פקודת בזיון בית משפט. הדיון בבקשה זו נדחה מספר פעמים. תחילה נדחה הדיון בשל בקשת פסלות שופט שהגישה המבקשת, ובהמשך בשל אי-התייצבות של המבקשת, מסיבות רפואיות, שנתמכו בתעודות רפואיות שהציג בא כוחה. בתום דיון שהתקיים ביום 12.3.2013, קבע בית המשפט המחוזי (סגנית הנשיאה ו' אלשיך) - בהעדרה של המבקשת - כי אם היא לא תשלם בתוך חמישה ימים את חוב הפיגורים שצברה בסך של 250,000 ש"ח, היא תיאסר למשך 60 ימים. ערעור על החלטה זו התקבל, מן הטעם שבית המשפט המחוזי לא היה מוסמך להטיל סנקציה של מאסר מכוח פקודת בזיון בית משפט, שלא בנוכחות המבקשת (ע"פ 2006/13, השופטים ס' גובראן, נ' הנדל וא' שהם). התיק הוחזר לבית המשפט המחוזי, על מנת שיקיים דיון בבקשה לפי פקודת בזיון בית משפט בנוכחות המבקשת.
3. לאחר החזרת התיק לבית המשפט המחוזי, נקבע דיון נוסף בבקשת הביזיון ליום 2.4.2013. אף לדיון זה, כמו לקודמיו, לא הופיעה המבקשת. אי לכך, מועד הדיון נדחה ליום 8.4.2013. ביני לביני, חקירה שבוצעה באישורו של בית המשפט המחוזי העלתה, כי ביום שבו הייתה אמורה המבקשת להימצא במנוחה, היא ביצעה פעולות שונות הדורשות מאמץ פיזי, כדוגמת טיול בפארק והרמת חפצים. בפתח הדיון ביום 8.4.2013, התברר כי גם לדיון זה אין בכוונת המבקשת להתייצב. במהלך הדיון נחקר הרופא החתום על אחת מהתעודות הרפואיות, ובחקירתו התעורר ספק בדבר יסודיות בדיקתו את המבקשת. על רקע זה, החליט בית המשפט המחוזי - לבקשת הנאמן - להמשיך את הדיון בבקשת הביזיון בביתה של המבקשת בהרצליה. בא כוחה של המבקשת לא התנגד לכך.
4. סגנית הנשיאה אלשיך הגיעה לביתה של המבקשת, בליווי קלדנית ואיש ביטחון. אף שבית המשפט המחוזי הודיע לצדדים כי המשך הדיון יתקיים בבית המבקשת, בא כוחה של המבקשת, עו"ד בן, איחר לדיון בכ-20 דקות. מכיוון שעו"ד בן ידע על מועד ומקום הדיון, ובשים לב לכך שהמבקשת ייצגה את עצמה פעמים רבות במסגרת הליך פשיטת הרגל, הורה בית המשפט המחוזי על חקירתה של המבקשת בידי הנאמן, אף שבא כוחה טרם הגיע. בחקירה טענה המבקשת, בין היתר, כי אין לה יכולת כלכלית לקיים את צו התשלומים, אשר בגין הפרתו הוגשה בקשת הביזיון. בנקודה זו, הגיע למקום בא כוחה של המבקשת, עו"ד בן. גם בשלב זה לא הביע עו"ד בן התנגדות לקיום הדיון בבית המבקשת. רק במסגרת הסיכומים, כאשר הנאמן טען כי הדרך היחידה להביא לקיום צו התשלומים על-ידי המבקשת היא מאסר, ציין עו"ד בן כי הוא "מוחה" על החלטת בית המשפט המחוזי לקיים את הדיון בבית המבקשת. בתום הדיון, נתן בית המשפט המחוזי את החלטתו בנוכחות המבקשת. תחילה, קבע בית המשפט המחוזי כי בנסיבות העניין, נתונה לו סמכות לקיים דיון בביתה של המבקשת. בית המשפט המחוזי ציין כי נקט בפיתרון זה, ולא הוציא צו הבאה נגד המבקשת, משום ש"צו הבאה אי אפשר להוציא כנגד חייבת שממציאה תעודה רפואית". בית המשפט המחוזי הדגיש את העובדה שהמבקשת תועדה כשהיא מבלה בפארק, בעוד שלפי התעודה הרפואית אמורה הייתה היא להימצא במנוחה בביתה, וקבע כי המבקשת לא נתנה הסבר מלא לממצאים אלה. בנוסף, ציין בית המשפט המחוזי כי המבקשת טענה במהלך הדיון כי היא חולה בברונכיטי, בעוד שהתעודה הרפואית נימקה את אי-התייצבותה של המבקשת בכאבי גב. לגופם של דברים, נקבע כי בהליך פשיטת הרגל התברר כי המבקשת בעלת עסקים ענפים, אותם היא עושה מאמץ להסתיר. על יסוד האמור, קבע בית המשפט המחוזי שאין

מקום לשנות מהחלטתו מיום 12.3.2013, והורה למבקשת לשלם לקופת פשיטת הרגל את חוב הפיגורים שצברה בסך של 250,000 ש"ח, וקבע כי אם סכום זה לא ישולם בתוך ארבעה ימים, המבקשת תיאסר למשך 60 ימים. המבקשת הגישה ערעור על ההחלטה לבית המשפט העליון.

פסק הדין מושא הבקשה לדיון נוסף

5. הסוגיה העיקרית שנדונה בפסק הדין בערעור היא, אם נפל פגם בהחלטתו של בית המשפט המחוזי לקיים את הדיון בבקשה לפי פקודת בזיון בית משפט שלא במקום מושבו של בית המשפט, ובפרט בבית פרטי. בפתח הדברים, עמד בית המשפט העליון על כך שדרך המלך לפעול במצב בו אדם המפר צו שיפוטי אינו מתייצב לדיון בבקשת בזיון, היא הבאתו לפני בית המשפט בצו הבאה. ואולם, העובדה שבית המשפט המחוזי לא הלך בדרך זו, אף שדומה כי ניתן היה להוציא צו הבאה, אינה מלמדת בהכרח כי נפל פגם בדרך שבה פעל. תחילה נקבע, כי בית משפט מחוזי מוסמך לקיים דיון מחוץ למקום מושבו, מכוח סעיף 34(ב) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט), הקובע:

מקום ישיבת
בית המשפט
34. [...] (ב) בית משפט מחוזי רשאי לשבת לדיון בענין מסויים, כולו או מקצתו, במקום שאינו מקום מושבו, אם ראה לעשות כן למען הצדק או למען יעילות הדיון, ובלבד שלא ישב במקום שמחוץ לאזור שיפוטו אלא בהסכמת נשיא בית המשפט המחוזי שהמקום האחר נמצא באזור שיפוטו.
(ראו גם: סעיף 44(ב) לחוק בתי המשפט, המתייחס לבתי משפט השלום).

6. בית המשפט העליון הוסיף כי נשאלת השאלה, אם הסמכות הקבועה בסעיף 34(ב) לחוק בתי המשפט משתרעת גם על מקרים שבהם הישיבה מתקיימת בשטח פרטי, וכי שאלה זו לא התבררה די צרכה בפסיקה. בנקודה זו נחלקו במידה מסוימת דעותיהם של שופטי ההרכב. הנשיא א' גרוניס סבר כי ככלל, אם בית המשפט נוקט מהלך חריג ויוצא ממקום מושבו, מוגבל הוא לישיבה במקום בעל מאפיינים ציבוריים בלבד. לשיטת הנשיא, לכלל זה יש לקבוע חריג, והוא במקרה שבו בעלי הדין ובעל הנכס (או המחזיק בו) מיוצגים, ובאי-כוחם הסכימו או לא התנגדו לקיום הדיון במתכונת זו. אי לכך, לנוכח נסיבותיו הקיצוניות של המקרה הנדון, ובהתחשב בכך שהמבקשת הייתה מיוצגת ובא כוחה לא התנגד לקיום הדיון בביתה, נמצא כי לא נפל בהחלטת בית המשפט המחוזי פגם המצדיק את ביטולה. השופט צ' זילברטל הצטרף לתוצאה אליה הגיע הנשיא, אך הדגיש כי הוא עושה כן בשל נסיבותיו המיוחדות של המקרה, ובהן הילוכה של המבקשת עובר לקיום הדיון ואי הבעת התנגדות מצידה להחלטה על קיומו בביתה. השופט זילברטל השאיר בצריך עיון את השאלה הכללית באילו מקרים ראוי שבית המשפט יקיים דיון מחוץ לכתלי בית המשפט כאשר מי מבעלי הדין מתנגד לכך, לרבות השאלה אם ראוי להבחין לעניין זה בין קיום הדיון במקום בעל מאפיינים ציבוריים לבין קיום הדיון במקום פרטי באופן מובהק. השופט זילברטל חזר על ההבחנה, שצוינה גם בפסק דינו של הנשיא, בין סמכותו של בית המשפט לשבת לדיון שלא במקום מושבו, לבין הסמכות הנתונה לו לערוך "ביקור במקום", שטיבה איסור ראיות. השופט נ' הנדל הסכים לפסק דינו של הנשיא

הוצטרף להערתו של השופט זילברטל.

7. על דעתם של כל שופטי ההרכב נקבע גם, כי העובדה שחקירת המבקשת החלה בהעדרו של בא כוחה, אינה פוגמת בהחלטת בית המשפט המחוזי באופן המצדיק התערבות בה. זאת, בשל כך שבא כוחה של המבקשת הגיע לדיון מספר דקות לאחר שהחל, מבלי שביקש או קיבל את אישורו של בית המשפט לאיחור, ובנוסף ניתנה לו האפשרות לשאת דברי סיכום. עוד נקבע, כי אף אם נפל פגם בשל אי נוכחותו של בא כוחה של המבקשת, אין די בפגם זה על מנת להוביל לביטול הדיון או לביטול תוצאותיו. לגופם של דברים, קבע בית המשפט העליון כי לנוכח תכליותיה של פקודת בזיון בית משפט, יש מקום להפחית את סכום ההפקדה לסך של 50,000 ש"ח (חלף 250,000 ש"ח), אשר יופקדו בקופת פשיטת הרגל עד ליום 23.10.2014. כן נקבע, כי יש מקום להפחית את תקופת המאסר שתושט על המבקשת אם לא תשלם את הסכום האמור במועד, לעשרה ימי מאסר (חלף 60 ימי מאסר). מכאן הבקשה לדיון נוסף שלפניי.

הבקשה לדיון נוסף

8. לטענת המבקשת, פסק הדין קבע הלכה חדשה, שלפיה בהליך לפי פקודת בזיון בית משפט ניתן לחקור את הממרה ללא נוכחות של בא כוחו. המבקשת טענה גם כי קביעתו של בית המשפט, שלפיה לא הייתה מניעה לקיים את הדיון בבית פרטי, הינה הלכה חדשה, אשר אינה עולה בקנה אחד עם פסיקה קודמת של בית המשפט העליון שבה נקבע כי בית המשפט מוסמך לצאת ממקום מושבו רק לצורך איסוף ראיות. המבקשת הוסיפה וטענה באריכות, כי תיקון חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967 (להלן: חוק ההוצאה לפועל), אשר ביטל את האפשרות לאסור חייבים שאינם מקיימים את צווי התשלום לפי חוק זה, מלמד כי יש לעשות כן גם ביחס לחייבים בפשיטת רגל. לטענתה, אין זה סביר שחייב בפשיטת רגל יהיה חשוף למאסר עקב אי ציות לצו, בעוד שחייב בהוצאה לפועל לא יהיה חשוף לסנקציה חמורה כזו. לבסוף נטען, כי בתקופה שבין הדיון בערעור לבין מתן פסק הדין בו, חל שינוי נסיבות מהותי, ובכללו העובדה כי בקופת פשיטת הרגל מצויים סכומים שעשויים לפרוע את חובה של המבקשת.

הכרעה

9. דין הבקשה לדיון נוסף להידחות. בפסק הדין מושא הבקשה לדיון נוסף נקבע, כי קיומו של הדיון בבית המבקשת לא פגם בתוקפה של ההחלטה שניתנה בתום אותו דיון. קביעה זו נסמכה, כאמור לעיל, על סמכותו של בית המשפט המחוזי מכוח סעיף 34(ב) לחוק בתי המשפט לשבת לדיון במקום שאינו מקום מושבו, ועל נסיבותיו המיוחדות של המקרה דנן. שאלת פרשנותו של סעיף 34(ב) לחוק בתי המשפט - המתיר כאמור לבית המשפט לקיים דיון במקום שאינו מקום מושבו - נדונה פעמים מעטות בפסיקה (ראו, למשל: ב"ש 947/86 דמיניוק נ' מדינת ישראל, פ"ד מ(4) 426 (1986); בג"ץ 4859/99 מדינת ישראל נ' בית המשפט המחוזי בירושלים (2.8.1999)), וכפי שציין בית המשפט בפסק הדין מושא דיונו, נושא סמכותו של בית המשפט לקיים דיון בשטח פרטי "... טרם זכה לליבון בפסיקה" (פסקה 18). ואולם, אף אם ניתן לראות בקביעתו של בית המשפט בסוגיה זו משום הלכה חדשה, לא די בכך על מנת להורות על דיון נוסף. לפי סעיף 30(ב) לחוק בתי המשפט, הרשות לדיון נוסף תינתן רק במקרים בהם פסק בית המשפט העליון הלכה חדשה, הסותרת הלכה קודמת של בית המשפט העליון או הלכה שמפאת קשיותה או חידושה ראויה היא כי תידון בדיון נוסף. כידוע, לא די בכך שהלכה שנפסקה סותרת הלכה קודמת ואף לא די בכך שיש בה חשיבות או קושי מיוחד, אלא יש לבדוק גם

אם "יש מקום לדיון נוסף" - קרי - אם יש הצדקה עניינית להביא את העניין לדיון נוסף (ראו: דנ"א 4011/04 עיריית ירושלים נ' עיזבון המנוח מיכאל אטינגר ז"ל, פ"ד נט(4) 8 (2004); דנ"א 4813/04 מקדונלד נ' אלוניאל בע"מ, פסקה 15 (29.11.2004); דנ"מ 6101/08 פז חברת נפט בע"מ נ' ועדת ערר מחוז המרכז, פסקה 11 (16.3.2009)). גם פרשנות חדשה של חוק, אין בה כשלעצמה כדי להצדיק עריכת דיון נוסף (דנ"א 6149/12 Dexia Credit Local נ' שפירא, פסקה 13 (3.1.2013) (להלן: עניין Dexia)). כפי שקבעתי בדנ"א 6564/12 פארס נ' כהן, פסקה 5 (4.12.2012):

"אכן, פסק הדין הבהיר שאלה שטרם נתבררה עד כה באשר לפרשנותו של סעיף 350 לחוק החברות. ואולם, לא אחת נפסק כי 'עניין שכיח הוא שבפני בית משפט זה באות שאלות חדשות שטרם קיבלו מענה אלא שמטעמים של סופיות הדיון וכדי לא ליצור ערכאת ערעור נוספת, מקום בו החוק לא יצר אותה, הכלל הוא כי די בהרכב המקורי שדן בהליך ורק מקרים נדירים ויוצאי דופן מצדיקים דיון נוסף'... הפרשנות שנקבעה חדשה היא, אך היא איננה נמנית על אותם מקרים נדירים וחריגים המצדיקים קיום נוסף".

10. הדברים נכונים גם בענייננו, בפרט כאשר פסק הדין מושא הבקשה לדיון נוסף בעל השלכות עתידיות מעשיות מצומצמות (ראו והשוו: עניין Dexia, פסקה 13). כפי שפורט לעיל, בפסק הדין נקבע כי ככלל, כאשר הממרה אינו מתייבב לדיון בבקשת בזיון, יש להביאו לפני בית המשפט בצו הבאה, וכי הפתרון החלופי שבו נקט בית המשפט בענייננו הינו חריג שבחריג. הנשיא א' גרוניס הוסיף וקבע, כי הסמכות לקיים דיון מחוץ לכתלי בית המשפט, ובפרט בשטח פרטי (אף אם בעלי הדין הסכימו לכך) היא סמכות חריגה, "שיש להפעילה, אם בכלל, במקרים קיצוניים ביותר..." (פסקה 21). השופט צ' זילברטל הדגיש כאמור כי התוצאה בענייננו מבוססת על נסיבותיו המיוחדות של המקרה דנן; כי אין צורך להכריע בשאלה הכללית באילו מקרים ראוי שבית המשפט יקיים דיון מחוץ לכתלי בית המשפט, כאשר מי מבעלי הדין מתנגד לכך; וכי מן הראוי להכריע בסוגיה זו ממקרה למקרה, שכן ממילא מדובר "... במצבים חריגים ונדירים, המתקיימים עקב התהוות נסיבות ייחודיות שקשה לצפותן מראש". פסק הדין ניתן אפוא על רקע נסיבותיו הפרטניות של המקרה דנן, והיקף תחולתו מעבר לכך, אם בכלל, מוגבל למקרים חריגים ונדירים.

11. דין טענת המבקשת שלפיה סטה בית המשפט מהלכות קודמות, שבהן נקבע כי בית המשפט מוסמך לצאת ממקום מושבו רק לשם איסוף ראיות, להידחות. בפסק הדין, הבחין בית המשפט במפורש בין סמכותו של בית משפט מחוזי מכוח סעיף 34(ב) לחוק בתי המשפט, היא הסמכות לשבת לדיון במקום שאינו מקום מושבו של בית המשפט, לבין סמכותו של בית המשפט לערוך "ביקור במקום", סמכות שביסודה עומדים טעמים ראייתיים. בית המשפט הדגיש (פסקה 21 לפסק דינו של הנשיא א' גרוניס; פסק דינו של השופט צ' זילברטל), כי בכך נבדלת סמכותו של בית המשפט לערוך "ביקור במקום" מהמקרה הנדון, שבו היציאה מאולם בית המשפט נועדה לאפשר את קיום הדיון, ולא בהכרח לשם איסוף ראיות. בית המשפט לא התכוון לסטות מההלכות בנושא סמכותו של בית המשפט לערוך "ביקור במקום", ולא קבע הלכה בעניין.

12. מעיון בבקשה לדיון נוסף עולה, כי עיקר טרזוניית המבקשת הופנה כנגד חקירתה ללא נוכחותו של בא כוחה. ואולם, מסקנתו של בית המשפט העליון בנושא זה נסמכה על נסיבותיו הקונקרטיות של המקרה, ובהן הגעתו של בא כוחה של המבקשת לדיון מספר דקות לאחר שהחל, מבלי שביקש או קיבל את אישורו של בית המשפט לאיחור, והאפשרות שניתנה לו לשאת דברי סיכום עוד נקבע, בהסתמך על פסיקה קודמת של בית משפט זה, כי גם אם יש לראות בהיעדרותו של עו"ד בן מתחילת הדיון כפגם בהליך, הרי שאין מדובר בפגם המצדיק את ביטולה של החלטת בית המשפט המחוזי. פסק הדין מושא הבקשה לא קבע הלכה בנושא זה,

ומכל מקום אין בו חידוש מהותי המקים עילה לדיון נוסף.

13. לטענת המבקשת, ההבדל בין הוראות חוק ההוצאה לפועל לבין הוראות פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש],

התש"ס-1980 לעניין מאסר חייבים, מצדיק קיומו של דיון נוסף. דין הטענה להידחות. סוגיה זו לא הועלתה על-ידי הצדדים בהליך

מושא הבקשה לדיון נוסף, וממילא לא נדונה בפסק הדין. ככלל, "דיון נוסף ינתן רק בהלכה שנפסקה. מקום שבו בית המשפט לא דן

בשאלה שמעלים העותרים, הרי שלא נפסקה בה הלכה ואין מניעה להעלותה בעתיד" (דנ"א 8184/13 דבאח נ' מדינת ישראל,

פסקה 22 (8.5.2014)). בענייננו, לא נפסקה כל הלכה בשאלת היחס בין חוק ההוצאה לפועל לבין פקודת פשיטת הרגל.

14. טענת המבקשת כי חל שינוי נסיבות בעניינה, אין מקומה בהליך של דיון נוסף. טענה דומה הועלתה על-ידי המבקשת

במסגרת ההליך בערעור, ונדחתה (פסקה 25). העלאת טענה זו פעם נוספת כעת, הינה בעלת אופי ערעורי. אין מקום להורות על

דיון נוסף בה.

15. הבקשה נדחית. משלא התבקשה תשובה, לא יהיה צו להוצאות. ממילא נדחית גם הבקשה לעיכוב ביצוע.

ניתנה היום, כ"ז בתשרי התשע"ה (21.10.2014).

המשנה לנשיא